

**Píseň: EZ329 – Z milosti tak hojné + modlitba; Oddíl
k výkladu: Zj 1, 7-13**

Milí,

na posledním setkání jsme se věnovali prvním veršům knihy Zj. Jejich centrem je *Ježíš Kristus* – tak tomu bude i po zbytek knihy (srv. dnešní oddíl!). V centru tedy nestojí ani Jan, ani jeho adresáti, ani my, ani ostatní – nýbrž v tomto světě přítomný a jednající Bůh. Jako ve zbytku Bible.

To je zesíleno také důrazem na *milost a pokoj*, jimiž celá kniha začíná – i končí. Na vykoupení z hříchu Kristovou krví – tím učinění „nás“ královským kněžstvem Božím.

Ale to vše má jeden problém: Takto apokalyptické spisy *nemluví*. Ani obsahem ani formou. Vždyť to všechno jsou *dobré zprávy* – evangelia – jakkoli už od počátku s vysokým nárokem. Znovu a znovu si tedy připomínejme, že kniha Zj *není* hlavně apokalyptickým žánrem – a když, maximálně formou obraznosti. Je hlavně *prorockým* (v. 3!)

Tedy zhodnocením přítomnosti jejími budoucími důsledky. Jako tak opět činí celá Bible. A má každý člověk.

Ježíš Kristus

Důraz na osobu Ježíše Krista pokračuje nápadně také celý zbytek Zj 1. Pro nás hned v. 7 připomíná v. 4. Ježíš Kristus je *věčný*, ale přitom *nezůstává* distancovaný – přichází. A tak vstupuje, *jedná* v dějinách jednotlivých lidí i celého světa. Ale zároveň tu *ještě není* – tím jde také o obraz Božího království. Však také stejně, jako kniha Zj začíná, také skončí – právě *finálním příchodem* Krista a jeho „nevěsty.“

Kristus pak přichází „v *oblacích*.“ Tj. z nebeské, božské sféry. Tedy hlavně *nepřichází* z podsvětí, pekla, hlubin, propasti (Gn 1!). A nepřichází *ani ze světa*! Jak to připomínají také evangelia. Tím je také připomenut příběh pozemského Ježíše – takřka stejně totiž jeho vánoční narození.

Tento příchod pak je *objektivní* – tj. není otázkou lidské víry, rozhodnutí, pocitů ani nitra. Je tak zřejmý a skutečný, jako vycházející slunce nebo mraky na nebi. To také jasně vyslovuje závěr. v. 7.

Tento jeho příchod totiž už uzří *všichni* – ne jako jeho příchod vánoční a velikonoční, které jsou „jen“ pozváním k důvěře. A toto „všichni“ znamená skutečně „všichni“ – včetně jeho nepřátel, popíračů a dokonce i vrahů.

To už Jan musel myslet přeneseně. Kolem roku 100 po Kr. nemohl být naživu *nikdo* z těch, kdo Ježíše fyzicky probodli. A navíc šlo v doslovném významu o jen jednoho člověka. V přeneseném smyslu však dobře odpovídá následujícím dopisům i vidění – však již ve v. 11 zní, komu je celá kniha určena. Právě těm sborům.

Tak trvá explicitní důraz na *dobrotu* Kristova, a tak Božího, přicházení a působení. A to i v případě konce světa. Nebo pozemských hrůz.

Také proto je připomenuto, že jeho příchod bude v první řadě provázet lidský *nářek*, pláč. *Ne radost* – jak o ní někdy ČCE triumfalisticky hovoří za každou cenu. I o Velikonocích nebo při hovoření o konci světa. Jako při prvních setkáních se Vzkříšeným, i při jeho finálním příchodu bude hlavní reakcí všech lidí *nářek*, pláč (v evangeliích zejm. *strach*). *Ne radost*.

Také znovu zní důraz na *absolutní* platnost Kristova příchodu. A to nejen pro živé, ale i pro mrtvé – všechna *pokolení* země ho uzří a budou naříkat.

Tento nářek/pláč je pak vlastně logický: Ti, kteří v Krista nevěří, budou plakat pro svou vinu a nevíru – a jejich důsledky. Ti, kteří v Krista věří, *dobře ví*, že se stal Kristem právě svým strašným utrpením a sebeobětí (královské kněžstvo!) – to je velký důvod k pláči. A *všichni* pak proto, že Kristus přijde v první řadě se svým *soudem*.

Což pro každého bude znamenat jednoznačné a neoddiskutovatelné dokázání mnohého, co se nám nelíbí, co (si) nechceme přiznat, děláme, že neexistuje nebo je jinak.

Alfa a Omega

I dál slyšíme v úvodu Zj, co bude i v závěru: *Tento* je Alfa i Omega (první a poslední písmena řecké abecedy), tj. opisy Boha. Což vzápětí „pro jistotu“ opět zní. A tak je opět připomenuto, že Kristus byl a je a bude *Bohem* – jejich identifikace je shodná – „*ten* (jediný), který byl, je a přichází.“

Všemohoucnost je pak už jen „třešničkou na dortu.“ Samozřejmě, že je Stvořitel nebe i země všemohoucí! A když pro nás obětoval svého jediného Syna pro naše vykoupení z našeho hříchu! Jak troufalé a pro nás nepředstavitelné je však toto vyznání v *opět* brutálně pronásledované křesťanské skupině kolem r. 100 po Kr.!

To vše je pak umocněno hned následujícím slovy o *Janovi*. Co je tento pisatel ve srovnání s Všemohoucím? Ale právě tento Všemohoucí si vybírá *úplně stejné* lidi, jako byl Jan, již dlouhá tisíciletí – praotce, proroky i další – jako zvěstovatele svého slova. Ačkoli by tak mohl učinit sám.

Ale jaká svobodná vůle a rozhodnutí a zodpovědnost by nám pak zbyly?

Jan

Autor „apokalypsy“ se nám představil již v prvním verši. Aby tím opět bylo takřka vyvráceno, že jde o apokalyptickou literaturu. A z Boží milosti pro lidskou hloupost je *stejně* opět *zopakováno*: „Já Jan, váš bratr, jsem na ostrově Patmos a toto vše píšu...“

Autoři apokalyptických spisů *nikdy* neuváděli svá jména. Naopak se schovávají za již dávno mrtvé (nebo nikdy nežijící) významné postavy svých dějin. Bible zcela naopak – proto *jen* Zj bylo přijato do kánonu. I proroci, praotcové, apoštolové i Ježíš Kristus „šli s kůží na trh.“ Neskrývali se s Božím slovem ani činy. A když (tak uředníci), byli za to velmi brzy káráni (velikonoční vyprávění!).

Tak je tento vlastizrádný člověk Jan vlastně docela dohledatelný. Ačkoli ve zbytku knihy bude podrážvat autoritu

císařů, Říma i dalšího pohanství. Tedy bude jednat *protistátně*. Jako i Kristus. I Mojžíš. I praotci. I proroci. Jak opět nepředstavitelné je to ale pro nás dnes – uprostřed falešné víry v modlu státu! Kritizovat principy současného světského, „právního“ státu – nejen konkrétní provedení?!

Také proto se Jan přiznává ke svému utrpení – vyhnanství. Tak připomíná, že stojí ve *stejně* situaci jako ti, kterým nese Boží slovo (epištoly! Pisatelé evangelií!). Opět jako praotci, proroci, apoštolové, Ježíš... jak i to je nám dnes cizí!

A *proto* si může Jan dovolit vyznat svou víru také v účasti na Kristově *kralování*. *Protože* pro něj sám trpí – *ne* pro radování se z něj! A *proto* máme dnes oprávněný dojem *nepřesvědčivosti* křesťanství v západním světě – i toto tradičně-biblické jednání i Janovo je nám cizí: Trpět jako Kristus, Mojžíš, další. A *tím* přijímat podíl na jeho vládě. Ačkoli i u Krista si právě tento rozměr budeme brzy připomínat o Velikonocích jako *zcela zásadní*. Ale nám cizí... trpět pro křesťanství? Jako Kristus?! Pro svou víru? Jít s kůží na trh s tou-tak-pro-nás-důležitou-soukromou vírou?

Jan pak hovoří o „vytržení Ducha.“ Řecky *ex-trahó* (dosl. vytrhnout/-táhnout), posléze zkomolené do *ex-táze*. Opět paradoxně – protože Jan píše zcela srozumitelně. A ještě několik kapitol o tomto vidění *vůbec neuslyšíme*. Budeme číst zcela „obyčejné“ dopisy...

Protože žádné „vytržení“ se v textu nevystihuje. Zní prostě: „A byl jsem v Duchu ve *dni Páně* (!) a slyšel jsem...“. V řečtině je však toto obvyklé *starozákonní* sousloví „den Páně“ prohozeno, aby opět *nemohlo* jít o „předpovídání budoucnosti.“

Hlas pak byl „jako zvuk polnice.“ Takový hluk provází už od SZ epifanie, Boží zjevení – srv. např. Sínaj. A také svolávání k bitvě, k obraně před nebezpečím. Dnes takto fungují sirény. Tj. jde hlavně o *hlasitost* zvuku, a co je přirozenou reakcí na něj – akce, reakce, jednání, protože jsme v situaci „na život a na smrt“ (srv. např. houkající záchranku).

Co vidíš...

Jak o tom hovoří hned další verše. Tradičně biblicky Jan ve *vidění* v první řadě *slyší* – a to *mocný hlas* (srv. proroky). A tento „extatický“ (tak ČEP) hlas říká Janovi prostě: Napiš to a pošli sedmi sborům.

No, to je panečku vidění, extáze, vytržení, mystika!

A o to právě jde. Abychom viděli „normálnost“ pozdějšího vidění už nyní. A stejným způsobem četli také vidění samé. Totiž *starozákonní*, biblickou obrazností i pochopením.

Také proto to první, co Jan vidí, *není* podivná postava (srv. verše 13nn!). Ale sedm svícňů. Zcela malých, zanedbatelných, nevýznamných ve srovnání s tímto Někým. Ale to je celá pointa Bible: Co lidé „přirozeně“ považují za zanedbatelné, nevýznamné, malé bývá před Bohem *to nejzásadnější*. Nakonec už Abraham. Mojžíš. Nebo nemanželské dítě Ježíš. Těchto sedm svícňů je pak obrazem pro oněch sedm sborů, dosl. *církví* (v. 4; řecky ekklésia = původně „shromáždění“).

Teprve *pak* si Jan „všimne,“ že mezi svícny někdo chodí. A tento Někdo vypadá *jako* někdo... tj. hned je explicitně vysloveno, napsáno, že ani nyní ani později *nepůjde* o deskriptivní popis. Znovu a znovu bude vše ve Zj vypadat *jako* něco. Tedy že půjde o přirovnání, obrazy, metafory, přiblížení. Ne exaktní, deskriptivní popisy.

A i na to se musel Jan nejprve *obrátit*. Jak doslova, fyzicky, aby viděl, co je za ním. Ale jistě také přeneseně, prorocky, biblicky – vždyť právě starozákonní symboliku uslyšíme takřka pořád.

Závěrem

I úvodní charakteristiky toho *Někoho* jako Syna člověka ponechme na příště – ať je máme všechny pohromadě. Podržíme „jen,“ že první a hlavní „identifikací“ je podobnost se *Synem člověka*.

Tj. ne vzhled. Ne forma – ta až *následuje*. Ale vlastně něco, co nevíme, jak vypadá. Zato *přesně* víme, co to znamená – obsah: To je jeden z mnoha „kódů“ pro Ježíše Krista. Dokonce jeden z těch, které sám o sobě užíval.

Tak půjde o těch sedm svíců v *přítomnosti* Ježíše Krista. O sedm svíců, sborů, církví, které Krista *obklopují* – vždyť je *uprostřed* nich!

Tedy nejde o duchovní potřeby Janovy. To, co se mu bude dít, je *hlavně pro ostatní*. Jako už od Abrama – jako už od stvoření světa.

A má to *napsat* – napsané má větší závaznost než jen vyslovené. Dodnes. Takřka „co je psáno, je dáno.“

Píseň: EZ250 – Z milosti tak hojné + modlitba Páně
Rozhovor